

**REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO PROSVJETE I NAUKE**

ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

DEVETOGODIŠNJA OSNOVNA ŠKOLA

IZBORNI PREDMETI

predmetni program

IZRADA GRAFIKE I OBRADA SLIKE I FOTOGRAFIJE

izborni predmet

jednogodišnji predmet koji nije vezan za razred

---

1. NAZIV NASTAVNOG PREDMETA**IZBORNI PREDMET****NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA****IZRADA GRAFIKE I OBRADA SLIKE I FOTOGRAFIJE (izborni predmet)****2. ODREĐENJE PREDMETNOG PROGRAMA**

Izborni predmet izrada grafike i obrada slike i fotografije nije vezan za razred. Ukupan broj časova: 26.

3. OPŠTI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Cilj predmeta je da učenici/ce savladaju osnovne tehnike za obradu grafike i slika na računaru.

4. SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI

Tema: Osnovni pojmovi, orijentaciono 3 časa

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
Učenik/ca: - razumije osnovne pojmove aplikacija za obradu grafike; - zna šta čini radno okruženje; - razumije funkcije pojedinih elemenata u radnom okruženju;	Učenici/ce: - otvaraju i zatvaraju aplikaciju; - otvaraju jedan ili više dokumenata; - kreiraju dokument (bazirano na podrazumijevanim ili nekim drugim šablonima); - čuvaju dokument na nekoj lokaciji na disku; - čuvaju dokument pod drugim imenom; - čuvaju dokument u raznim formatima; - rade prelazak između otvorenih dokumenata; - koriste raspoložive funkcije za pomoć (help); - zatvaraju dokument;	Dokument; rad sa dokumentom; help sistem.	Predmet tehnika i informatika služi kao osnova na čijim znanjima se vrši nadogradnja i sistematizacija.

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
Učenik/ca: - razumije i zna elemente podešavanja radnog okruženja.	Učenici/e: - mijenjaju izgled stranice i redoslijed stranica; - koriste alate za uveličavanje; - rade prikazivanje i skrivanje ugrađenih panela sa alatima (toolbar); - upotrebljavaju lenjir (ruler) i mrežu za pozicioniranje (grid); - rade sa vođicama; - modifikuju osnovne opcije u aplikaciji – korisničko ime, podrazumijevani polazni direktorijum, čuvanje dokumenata.	Radno okruženje; zumiranje; toolbar; ruler i grid; vođice; podešavanja dokumenta.	

Tema: Osnovne tehnike rada sa bojama i crtanje, orijentaciono 6 časova

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
Učenik/ca: - razumije pojam boje na računaru i zna osnovne radnje za upotrebu boja;	Učenici/ce: - rade osnovno podešavanje boja (initial color settings); - rade kalibraciju monitora; - upotrebljavaju paletu boja; - rade dodavanje, preimenovanje i uklanjanje boja iz palete; - konvertuju sliku u različite režime boja; - rade promjenu ili konvertovanje profila boja; - određuju detalje i tonalitet slike; - upotrebljavaju automatsko podešavanje;	Paleta boja	

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
	Učenici/e: <ul style="list-style-type: none"> - rade zadavanje opcija automatskih korekcija; - određuju odnos boja pri miješanju; - upotrebljavaju komande za osvjjetljenje i kontrast; - podešavaju zasićenost boje; - rade upoređivanje boja i zamjenu boja u slikama; - dodaju efekte primjenom gradijenta; - invertuju boje na slici; - podešavaju nivo osvijetljenosti; 		
- shvata i primjenjuje tehnike crtanja na računaru.	<ul style="list-style-type: none"> - crtaju i farbaju primjenom olovke i četkice; - crtaju geometrijske figure korišćenjem ugrađenih alata. 	Crtanje; geometrijske figure i tijela.	Matematika

Tema: Objekti i osnovne transformacije slike, orijentaciono 7 časova

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
Učenik/ca: <ul style="list-style-type: none"> - razumije pojam objekta u grafici i primjenjuje ugrađene objekte i transformacije; 	Učenici/ce: <ul style="list-style-type: none"> - obilježavaju pojedinačni objekat na slici; - pozicioniraju objekat; - rade grupisanje objekata; - rastavljaju grupu objekata; - podešavaju redoslijed objekata koji se preklapaju; - mijenjaju veličinu objekta; - rade vertikalnu i horizontalnu simetričnu transformaciju objekta; - rade rotiranje objekta; - rade iskrivljavanje objekta; 	Objekti; transformacije objekata.	

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shvata pojam podjele slike i obilježavanja dijela slike; - vlada osnovnim načinima podjele i obilježavanja slike; 	<p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rade osnovno obilježavanje primjenom pravougaonog markera; - rade obilježavanje primjenom slobodnog ili poligonalnog markera, obilježavanje po boji ili opsegu boja; - pomjeraju, dodaju ili uklanjaju obilježene površine; - kreiraju obilježenu oblast sa granicama; - modifikuju obilježene oblasti; - kopiraju i dupliraju obilježene oblasti u druge slike; - memorišu obilježene oblasti za kasniju upotrebu; 	<p>Podjela slike; markiranje (selektovanje).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - shvata razliku između teksta i grafike; - zna pojam krive; - vlada operacijama za rad sa krivom. 	<ul style="list-style-type: none"> - kreiraju proste krive; - crtaju krive; - kreiraju krive slobodnim crtanjem i ugrađenim alatima; - rade selektovanje komponenti krive; - rade dodavanje i uklanjanje čvorova; - rade sa čvorovima (razdvajanje, spajanje, zaobljavanje, pravljenje uglova...); - rade dupliranje i uklanjanje krivih, izvoz krivih. 	<p>Kriva; čvorovi</p>	

Tema: Naprednije transformacije, orijentaciono 7 časova

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije pojam transformacije slike; zna osnovne transformacije slike (3 časa); . 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mijenjaju veličinu slike; - mijenjaju veličinu podloge; - rade vertikalnu i horizontalnu simetričnu transformaciju slike; - rotiraju sliku; - uklanjaju nepotrebne dijelove slike; - rade iskrivljavanje slike ili dijela slike; - brišu dio slike i primjenjuju brisanje po opsegu boja; - podešavaju mekoću i oštrinu; - kreiraju efekte sjenčenja; - mijenjaju zasićenost boja; - prenose dio slike u drugu sliku; - popravljaju dio slike; - rade dodavanje umjetničkih stilova; - upotrebljavaju gradijentne alate; - rade kreiranje i definisanje obrazaca; - rade kreiranje skupa četkica; - rade kreiranje i miksovanje kanala; 	Transformacije slike.	
<ul style="list-style-type: none"> - shvata pojam sloja (layer); - vlada osnovnim operacijama za rad sa slojevima; 	<ul style="list-style-type: none"> - rade kreiranje prostih slika sa slojevima; - rade organizaciju slojeva po nazivima i kodovima boja; - selektuju, pomjeraju i dupliraju slojeve; - podešavaju svojstva sloja; - rade kreiranje gradijentnih maski; - prenose slojeve u druge slike; - spajaju slojeve; - rade izvoz slojeva u fajlove; - rade kreiranje različitih stilova; 	Slojevi; gradijentna maska; stilovi	
<ul style="list-style-type: none"> - shvata početne elemente filtriranja; - koristi osnovne radnje filtriranja slike 	<ul style="list-style-type: none"> - rade izdvajanje objekta iz okoline; - rade kombinovanje efekata filtriranja; - rade osnovna svojstva različitih načina filtriranja; - dodaju teksturu slikama pomoću filtera 	Filtriranje; tekstura.	

Tema: Izlaz i štampa, orijentaciono 3 časa

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Sadržaj	Korelacija i didaktička uputstva
Učenik/ca: - razumije značaj pripreme grafike za izlaz; - vlada osnovnim načinima štampanja dokumenta; - razumije način podešavanja dokumenta; - razumije značaj provjere dokumenta pred štampu.	Učenici/ce: - rade osnovna podešavanja pri štampanju; - rade pregled prije štampanja; - štampaju dokument na instaliranom printeru; - rade separaciju boja; - rade izlaz u raznim grafičkim formatima (JPEG, PNG, GIF); - izrađuju mape slika; - dodjeljuju URL adrese objektima.	- Štampanje; separacija boja; grafički formati.	

5. STANDARDI ZNANJA

Učenik/ca treba da je u stanju da:

- kreira grafičke dokumente;
- podešava glavna svojstva dokumenata;
- podešava svojstva grafičkih objekata;
- kombinuje tekst i grafiku;
- pripremi dokument sa grafikom za distribuciju i štampanje;
- vlada tehnikama kopiranja sadržaja unutar jednog dokumenta ili između različitih dokumenata.

6. NAČINI PROVJERAVANJA ZNANJA I OCJENJIVANJE

Učenici/ce se mogu ocjenjivati kroz jedan ili više testova koji se izvode u računarskoj sali. Moguće je učenicima/cama zadati i esej na određenu temu (u dogovoru sa nastavnicima/cama drugih predmeta) koji moraju pripremiti primjenom programa za grafičku obradu, uz precizno definisane načine formatiranja slika ili fotografija.

7. RESURSI ZA REALIZACIJU

a. Materijalni uslovi za realizaciju

Za realizaciju ovog programa neophodno je postojanje jedne učionice koja je opremljena odgovarajućim brojem računara (najviše 2 učenika/ce po jednom računaru), projektorom i mrežnim štampačem. Na svakom od računara mora biti instalirana odgovarajuća aplikacija za obradu grafike.

b. Literatura

Ted Boardman - 3ds max 6 kroz primere (Mikro knjiga)

David Karlins - Adobe Illustrator 10: virtuelna škola (Mikro knjiga)

Carla Rose - Naučite Adobe Photoshop CS za 24 sata (Mikro knjiga)

8. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA/CA

Profesor matematike ili informatike (PMF, FON), profesori ostalih predmeta koji su tokom redovnih studija slušali dvosemestralni kurs iz informatike i računarstva ili imaju odgovarajući sertifikat.

Predmetni program **IZRADA GRAFIKE I OBRADA SLIKE I FOTOGRAFIJE**, izborni predmet za devetogodišnju osnovnu školu izradila je Komisija u sljedećem sastavu:

dr **Predrag Stanišić**, predsjednik

mr **Goran Šuković**, član

Radovan Rutešić, član